

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
15 iulie st. v.
27 iulie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 28.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Mișcări literare la Români din Bucovina dela 1775 până în 1889.

(Incheiere.)

Si pe terenul răspândirii unor cunoștinți mai sesacte, pe terenul științific, încă s'au încercat unii bărbați în timpul din urmă, nu pentru că ar fi voit să trecă de omeni învățați și să paradeze cu știința sa, ci numai împinși de un dor fierbinte și conduși de un zel mare de a fi și ei cât e cu putință de folositori. Scrierile acestora sunt mai ales de cuprins istoric, limbistic, seu politic, dar se găsesc printre ele și musicale, apoi culturale și chiar medicinale. Tote vedesc sinceritatea autorilor lor. Acești bărbați sânt:

Dr. Ion G. Sbiera: 1, Sânta scriptură lămurind singură indestul regularea referințelor noastre bisericesti din Bucovina, Cernăuți, 1864. (Scriere anonimă.) — 2, Die Orthographie im Romänischen in ihrer historischen Entwicklung. Publicat în Programm des kk. Obergymnasiums in Czernowitz, Cernăuți, 1867, 68, 69, 70, 71 și 72 din 1867 și 1868. — 3, Teritorul ce-l ocupă Românii în ziua de astăzi. Discurs, (în călindarul Societății) Cernăuți, 1877. — 4, Originea Românilor. Discurs, Cernăuți, 1879. — 5, Conceptul națiune și însemnătatea graiului național. Discurs, Cernăuți, 1880. — 6, Rudolf principele nostru ereditar, Cernăuți, 1881. — 7, Condițiunile necesare pentru existența, conservarea și prosperarea graiului național. Discurs, publicat în Almanacul Societății academice România-jună, Viena, 1883. — 8, Grigorie Urechia, contribuiri pentru o biografie a lui, București, 1884. — 9, Puterea graiului național. — Însemnătatea teritorului național. Doue discursuri. Cernăuți, 1884. — 10, Codicele Voronețean, cu un vocabular și studiu asupra lui, Cernăuți, 1885. — 11, Solidaritatea intereselor. Discurs, publicat în Almanacul României-june, Viena, 1888. — 12, Aron Pumnul, voci asupra vieții și activității lui, dimpreună cu documintele relative la înființarea catedrei de limba și literatura românească la gimnasiul superior din Cernăuți, precum și scrierile lui mărunte și fragmentare, Cernăuți, 1889. — Dintre articolele publicate în foia Societății p. c. ș. l. r. i. B. amintim aici numai tratatul: »Despre însemnătatea refrenului de „o Lere, Dómne“ din colindele române, despre timpul ivirii și despre însemnătatea lor.« Anul I.

Paul Poicre și I. G. Sbiera: Adaos la raportul anual despre școla reală superioară greco-resăritenă din Cernăuți la finea anului școlar 1864—1865, Cernăuți, 1865. (Scriere anonimă.)

Dr. Ambrosiu Dimitrovița (1838—1866): Catachism constituțional, Cernăuți, 1865.

Dumitru Petrino († 1878): Puține cuvinte despre coruperea limbei române în Bucovina, Cernăuți, 1869.

Isidor Vorobchievici: 1, Manul de armonia musicală, redigiat românește de *Ion G. Sbiera*, Cernăuți, 1869. — 2, Flori din Bucovina, opt cântece românești, cu acompaniere de piano, 1870.

Dumitru Isopescul: 1, Beziehungen Karls des Grossen zu den Saracenen in Spanien un zu dem Abbasidischen Chalifen von Bagdad. Publicat în programul gimnasiului din Sucéva, Cernăuți, 1869. — 2, Die Heimatskunde der Bucovina, Cernăuți, 1872. — 3, Rumänisches Schulwesen. Publicat în Bericht über österreichisches Unterrichtswesen aus Anlas der Welt-ausstellung 1873. II. Th Wien, 1873. — 4, A. Pumnul Grammatik der romanischen Sprache für Mittelschulen, neu bearbeitet, Cernăuți, 1882.

Iracliu Porumbescu: Sfat cu sătenii despre autonomia și congresul bisericesc în Bucovina. Budapesta, 1871.

Constantin Stefanovici: Theorie der Dispersion des Lichtes. Publicat în programul anual al școlei reale din Cernăuți, 1872.

Stefan de Repta: 1, Cicero's Kampf mit den zeitgenössischen Rednern. Publicat în programul anual al gimnasiului din Sucéva, Cernăuți, 1872. — 2, Zu Schillers Wallenstein. Abrahams a S. Clara Antheil an der Kapuzinerpredigt in Wallensteins Lager. Publicat tot acolo, Cernăuți, 1877.

Dumitru Arcadie V. Isopescul: Das Theorem der Fourier'schen Reihen. Publicat în programul gimnasiului din Sucéva, Cernăuți, 1873.

Samuil V. Isopesoul: Kurze und übersichtliche Darstellung der Schicks ale der Metropole von Salzburg seit ihrer Stiftung bis Arno's Tod. Publicat în programul gimnasiului din Sucéva, Cernăuți, 1874.

Ilie Nemigean: 1, Ist Wallerstein ein Verräther gewesen? Publicat în programul școlei reale gr. or. Cernăuți, 1875. — 2, Über die Herkunft der Romänen. Publicat tot acolo, Cernăuți, 1879. — 3, Die Festfeier der gr. or. Oberrealschule anlässlich des 600 jährigen Gedenk-tages der Begründung der glorreichen habsburgischen Dynastie. Publicat tot acolo, Cernăuți, 1883. — 4, Impăratul Francisc Iosif I, vieța unui domnitor nobil, Cernăuți, 1888.

Ieronim Muntean: Ueber die Zeit und Absicht der Tragödie des Sophokles Oedipus auf Kolonos. Publicat în programul gimnasiului din Sucéva, Cernăuți, 1878.

Leon Unitchi: Ueber das Zerlegen von Functionen in Partialbrüche und unendliche Producte. Publicat in programul gimnasiului din Suceva, Cernăuți, 1879.

Stefan Stefureac: Einige Suffixe zur Bildung des Substantivs und Adiectivs in Romänischen. Publicat in programul gimnasiului din Suceva, Cernăuți, 1881 și 1882.

Vladimir Vasile de Repta: Bericht über den Zustand der Volks- und Bürgerschulen in der Landes Hauptstadt Czernowitz. Publicat succesiv pe fiecare an din 1879 încôce. Cernăuți, 1881—1889.

Constantin Cosovici: Das Princip der virtuellen Bewegungen. Publicat in programul gimnasiului din Suceva, Cernăuți, 1882.

Ion I. Bumbac: 1, Noua ortografie română, croită pe baza principiilor stabilite de Academia Română din București; Cernăuți, 1882. — 2, Die Principien der rumänischen Orthographie für Mittelschulen und Privatunterricht, Cernăuți, 1884. — 3, Din istoria limbei și literaturii române, partea I. Istoria limbei române, Cernăuți, 1889.

Constantin Mandiceschi: Der geographische Einfluss in der altorientalischen Entwicklung. Publicat in programa gimnasiului din Suceva, Cernăuți, 1883.

Dr. Ioan Volcinschi: Moșitul, manual pentru moșe. Cernăuți, 1883.

Grigoriu Halip: Pomăritul rațional. Cernăuți, 1883.

Simion Fl. Marian: 1, Chromatica poporului român; discurs de recepțiune ca membru al Academiei Române, București, 1884. — 2, Câteva inscripțiuni și documinte din Bucovina, București, 1885. — 3, Biserica din Părhauț in Bucovina, București, 1887.

Vasile I. Bumbac: 1, Die Conjugation im Romänischen in ihrem Verhältnisse zur lateinischen. Publicat in programul gimnasiului din Suceva, Cernăuți, 1884. — 2, Vierter Gesang aus Virgils Aeneide, übersetzt ins Romänische mit Beibehaltung des Originalmetrums nebst einer Einleitung und einem Anhang, welcher verschiedene Bemerkungen und Erklärungen zum Texte der Übersetzung in deutscher Sprache enthält. Publicat tot acolo, Cernăuți, 1887 și 1888.

Calistrat Coca: 1, Materialismul in consecințele lui practice. Discurs, Cernăuți, 1884. — 2, Morala adevărată e nedespărțită de religie. Publicat in programul școlii reale superioare ort. or. din Cernăuți. Cernăuți, 1884.

Ion Droglî: Faptele lui Mihai Vitezul. Discurs. Cernăuți, 1884.

Dionisiu O. Olinescu: Tesaurul dela Pietrôsa, séu cloșca cu puii sei de aur. Discurs. Cernăuți 1884.

Dumitru Socolean: Despre factorii cei mai insemnați la educațiunea intelectuală. Discurs. Cernăuți, 1884.

Societatea filarmonică *Armonia*, infiintată in anul 1881 sub patronagiul mitropolitului dr. Silvestru Morariu Andrievici, a publicat și ea o »colecțiune de coruri pentru voci bărbătești« in cinci broșuri conținând 18 coruri. Cernăuți, 1885.

Mihai Calinescu: Raport despre infiintarea tipografiei arhiepiscopale din Cernăuți și despre administrarea și funcționarea ei din 1883 până in 1885. Cernăuți, 1886.

Dr. Dumitru Onciul: 1, Iuga Vodă, domn al Moldovei; — 2, Dragoș și Bogdan, fondatorii statului moldovenesc. — Ambele aceste tratate sunt publicate in »Convorbiri literare« anul XVIII, 1884. — 3, Zur rumänischen Streitfrage. Publicat in Mittheilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung. Innsbruck, 1887. — 4, Zur Geschichte de Bucovina, I. Publicat in programul gimnasiului superior din Cernăuți și separat. Cernăuți, 1887. — 5, Zur Geschichte

der Rumänen in Marmarosch. Publicat in »Romänische Revue«, anul VI. Viena, 1890.

Ilie Cărăuș: Die Entwicklungsgeschichte der romänischen Orthographie mit Zugrundelegung der diesbezüglichen Verhandlungen der Bucurescier Academie der Wissenschaften. Publicat in programul gimnasiul din Rădăuți, Cernăuți, 1888.

Constantin Morariu junior: 1, Biografia lui Constantin Morariu-Andrievici, Gherla, 1889. — 2, Istoriul școlii reale greco orientale din Cernăuți, discurs, Cernăuți, 1889. — 3, Kulturhistorische und ethnographische Skizzen der Rumänen der Bucovina, partea I. Publicată in »Romänische Revue«, anul V. Viena, 1889.

***

Acastă listă bibliografică, destul de obositore pentru un discurs, a fost totuș necesară spre a ne convinge că și pe terenul științific României din Bucovina au făcut câteva începuturi destul de bune și sănătose, carile n'au decât a fi continuate cu stăruință spre a pune temelie solidă unor științi adevărate.

Lista acésta, precum și toate câte le-am adus aci innainte, n'au pretensiunea de a fi depline și de a oglindi cu esactitate și precisiune mișcarea noastră literară in toate ramurile și in toți purtătorii ei; șciu că se vor găsi multe scăpări din vedere nu numai in privința opurilor publicate, dar și a persónelor cari au luat parte activă și onorifică la acésta lucrare intelectuală. Spër inse că voi fi scusat, căci nu in intențiunea, ci numai neștiința mea este de vină, și că mulți alții mai bine informați se vor grăbi a astupă lacunele ce le vor descoperi in espunerea mea. Acésta speranță o intemeiez pe aceea, că chiar printre studenții noștri universitari sânt unii cari de pe acum se încercă a păși in public cu diverse scrieri, și cari ne îndreptătesc a așteptă mult dela ei in viitor. Dar oricât de lipsicioasă ar fi espunerea mea, totuș cred că din ea se va cunoșce lămurit, că României din Bucovina au eșit din fașa prunciei, că simțesc omenesce, că cugetă cu seriozitate, că au scopuri determinate in vedere, că șciu ce lucră și că au intrat pentru totdeuna intr'o mișcare intelectuală și literară care va lăsa urme după sine. Acésta activitate culturală a lor este destul de considerabilă față cu numărul lor și cu impregurările vitrige sub cari au trăit. Mai ales remarcabilă devine ea dela infiintarea in Cernăuți a universității Francisco-Iosefine încôce, ceea ce ne probază cât de trebuincios ne eră acest institut innalt de cultură, și cât de binefăcător s'a arătat el in consecințele lui chiar in acest scurt timp de esistență. Acésta inriurință dătătoare de viață ne constrânge și ne predispune să fim pururea recunoscători cătră marinosul fundator! Cu crearea universității ni s'au pus la indemână toate condițiunile necesare la o viață intelectuală mai viorie și mai mănoasă; n'avem dară decât să ne folosim cu tot adinsul de ele spre a deveni in țera acésta aceea ce se cuvine să fim după numărul și trecutul nostru istoric!

Să nu ne inchipuim inse, că ceea ce am făcut până acum este de ajuns, séu că ceea ce se lucrăză astăzi pe terenul cultural și literar este indestulitor și ne ascurază un viitor liniștit, la adăpost de orice grige, nu! căci numai acela este in siguranță și scutit de orice pericol séu catastrofă, carele este neconținut cu priveghiare, carele stă pururea la pândă, și carele petrece una și una in a activitate, căci in mișcare și vișcare stă viața. La lucru dară, fiecarele in cercul sea de activitate, de drepturi și datorinți, inse totdeuna in unire și armonie, căci acestea ne dau spor și tărie!

Octobre, 1889.

Dr. Ion al lui G. Sbiera.

Cornistul dela Grivița.

Săventă aprigi spre redută,
Spre Grivița ce vérsă foc;
Ici unul cade, colo sută —
Toți șovăesc apoi in loc.

Atunci cornistul ânc'odată:
»Nainte« — sună — »nainte!»
Cât clocoteșce vaea tótă
De-a lui metalice cuvinte.

Dar, cum tot sună cu 'ncordare,
In piept un glonte mi-l străbate!
Strîngându-și górna cu 'nceștare
Voinicul cade greu pe spate.

Și rana lui mai mult zvicneșce
Când cată cu amar și chin,
Cum regimentul șovăeșce
Sub focul turcului hain!

Indurerat jos capu și pune...
Apoi cu glasul stîns grăi:
„Părinte 'ndurător și bune,
Pe frații mei nu-i părăsi!»

Dar regimentul ér se strînge,
Pe Grivița s'aruncă ér...
In foc o scaldă și in sânge —
O scaldă 'n sânge de barbar.

Atunci cornistul se ridică.
Cu ochiu aprins, uimit și mare
Pe turc zăreșce el cum pică —
Și drept stă érași pe picióre.

Și surd ér vaea clocoteșce...
Cornistul sună: „Inainte!»
Și cade... și senin șopteșce:
»Acuma pot să mor părinte!»

Ioan Nenițescu.

Bogdan I séu Intemeerea Moldovei.

— Tragedie in versuri, in cinci acte. —

(Fine.)

Zemir.

Ah!

Ursan.

Opreșce Dómne! tu mâna nu-ți pětă
Pe-o fiéră ca acésta; mi-l dá pe mâna mea,
In ștréng s'anin eu gátu-i, — ș-apoi, de-a lui picióre
Să leg trei cai selbateci...

Bogdan.

Nu! voi ca a lui bóre
Eu singur s'o inăduș! și orice os al lui
Să-l starm in mii fărime, ș-apoi in foc să-l pui...
Cenușa lui spurcată s'o spulber tótă 'n vënturi —
Să n'aibă de ea parte nici ceruri, nici pământuri.
— Ah! lume de ispită! cumplit viclénă ești,
Și patimi crude 'n sinu-ți din vécuri tainuești!..

Zemir, (viîndu-și puțin câte puțin in fire.)

Bogdan! Bogdan, me iértă!...

Bogdan.

Iertare cei la mine?
Iertare óre-avut-a mirésa-mi dela tine?

Să iert pe-un șérpe care cu-otravă m'a 'ncolțit?
De te-aș iertá eu, cerul m'ar pedepsi 'ndecit!
Așteptă-ți deci osânda...

Ursan, (arătând pe Negrilă.)

O Dómne! mai priveșce
Pe-acel bétrân ce colo e mort...

Bogdan.

Cine-i vorbeșce...

Ursan.

O jertfă-a ástui gâde, așá neomenos
Incât, chiar cu-a lui mână luminile i-au scos...
Negrilă se numeșce; român e, și 'n robie
Căduse-odat' cu țera...

Bogdan.

Ce spui? cu drept să fie
Negrilă, fiu de hatman!..

(Mergénd la el și căutându-l.)

Orbit... chiar mort!

Ursan.

Așá!

Bogdan.

Dar ce osândă mare eu a-ș puté a-ți da,
Cum vrednic ți se cade, ne'ndurátóre fiéră?!

Ursan.

Un ștréng i se cuvine!

Toți.

In ștréng! in ștréng să piéră!

Zemir.

O cer!.. Simt o trezire... și ochi-mi véd curat.
Și fapta-mi, — și resplata ce am de așteptat...
Ca dintr'un vis náprasnic eu me deștept, și-mi pare
Că 'n alte lumi trăit-am — și 'n négră fermecare
Mișcatu-mi-am eu trupul și mintea mi-am isbit!
Nebune vini, de mórte, ce-i drept c'am fáptuit...
— Dar cum și ce me 'mpinse? Vai! singur nu pot
spune:

Vrăjit am fost eu óre? orbire ori minune?...
Nu!.. fapta-mi fu voință... dar o voință rea,
A minței îndârjire ce nașce vina grea!
— Cu pofta-mi de mărire ce-atât me stăpânise
Áști creeri rînceđi, tulburi, cu totul se smintise.
Dar spuneți: De pedépsă, și după care drit, —
Se cade unui creer de minte părăsit?
— Bogdan! ascultă-mi vorba și 'ntârđie-ți pornirea:
Tu veđi in mine reul, ér nu nenorocirea? —
Te 'nșeli. Se află 'n lume un fapt vrăjmaș, pocit,
Ce 'mpinge pe-orce suflet de reu nesocotit...
Când simt eu mórtea 'n ochii-mi și 'n piept a ta lo-
vire —

Și mânile-mi in lanțuri — me 'ntorc in vechea-mi
fire,

Și judec tot din urmă. Amar mie, amar!
Să cade să sorb astăđi al morței trist pahar.
— Deci, nu-ți mai cer iertare — de ea nu amnevoie,
— De mórte nu mi-i frică — o-aștept cu plină voie...

Bogdan.

Ce cei atunci?

Zemir.

Ascultă: Din némurile mele
Nu s'a sférșit nici unul pe-o rușinósă șchele

De ștrâng; — la tine, vodă, rușinea cer să-mi cruți, —
 Pornirea astor ômeni mai mult să n'o asmuți!
 Se cade s'am o mörte cu rangu-mi potrivită; —
 Deci, inima-mi de tine eu cer a fi isbită; —
 De ênsuși a ta mână — și nu de-oștenii tei;
 Acésta-ți cer Bogdane.

Bogdan.

Numai atâta cei?

Toți oștenii.

Ci dă-l pe mâna noastră!..

Bogdan.

Nu, nu! îi dau dreptate;

Să piérá după rangu-i.

Zemir, (ingenunchind.)

O vodă lunate!

Bogdan.

Dar, mâna-mi n'oi mânji-o în sângele-ți cânesc:
 De vrei o altă mörte decât un ștrâng hoșesc,
 Cu mâna-ți blăstemată tu ênsuși dăți lovirea
 Ce singură mai pôte să-ți fie mântuirea!

(Cătră oșteni.)

Din lanțuri deslegați-l și armele-i redați!

Toți oștenii.

Dar, Dómne...

Bogdan.

Ce? pe mine nu vrei să m'ascuțați?
 Dreptatea cea mai bună e-atunci când vinovatul
 Își dă osânda singur — și n'astăptă gelatul!

(Oștenii deslégă pe Zemir, îi inapoesc armele și
 se indepărtez de densus.)

Zemir.

Me 'nchin viteze ție — și lumii me inchin!

(Se loveșce c'o mare iuțelă cu un paloș.)

Ah!

(Cade.)

Toți, (incungiurându-l.)

Móre!

Ursan.

Din el curge un sânge, ca venin...

Bogdan.

Duce-ți de aicea; scutiți a mea vedere
 De-atâta oțerire!.. Vai! simt că n'am putere
 Nici să mai plâng atâta cât lacrimi în ochi am...

Ursan.

Măria ta...

Bogdan.

Me lasă!...

Oștenii iau trupul lui Zemir și-l duc afară, apoi
 se întorc.) (Cătră Molda.)

Tu, fică de 'nalt ném,
 Ca stéua care cade, te stînseși făr' de vreme...
 Te-ai dus în întunec, — tu stemă între steme!
 — Din dalba-ți tinerețe urzit-ai un blastem!..
 — Amar mai fu potirul ce-a trebuit să-l bem.
 — Dar ce cuvinte negre mai pot să zugrăvescă
 Și jalea și reștriștea ce-a fost să ne isbescă?

La ce-mi mai trebuieșce ađi fală și măriri?
 Ce-i bun un leș pe lume când pierde-a lui simțiri?
 — Oșteni! a vóstră-i țera cu tot ce e intr'ênsa;
 Luați-o 'n stăpânire; vê bucurați de dênsa; —
 Bogatele ei lanuri a vóstre tóte-or fi, —
 Păduri și ape 'ntinse pe veci veți stăpâni!..
 Cu piepturile vóstre, că 'n ziduri de cetate,
 Țineți-o neatinsă de hórdele turbate; —
 Și mândra moștenire la fii să o lăsați, —
 Ca fiii să slăvescă în veci pe ai lor tați.
 Am đis-o, — e a vóstră! — Cât, inse, pentru mine,
 Lăsați-mi astă țernă ce-i plină de ruine, —
 Cest colț din marea lume — ce-atât de mică-o simt,
 Că duhului meu pare că 'n largu-mi piept îi strimt;
 Lăsați-mi trupul care fu Molda-mea iubită...
 Să plâng pe sinu-i rece iubirea-mi năruită!
 — Ah! Moldo! Moldo... mergi în ceruri! — O țeră
 câștigând
 Eu pierd la schimb amarnic, pe Molda mea pier-
 dând...

— Ca schivnicu 'n pustiri trăi-voi de-ađi nainte,
 Simțind pustiu în suflet, ș-al jalei gróznic dinte.
 — De vrei voi, dragi tovarăși, să-mi dați prin un
 cuvânt,

O dulce tresărire, din jalnicu-mi mormânt, —
 Numiți Moldova țera ce ađi vi-i napoetă —
 Ș-o faceți fericită și mândră și bogată!..
 Și când ăst dor, ce singur mai simt trăind în piept,
 Va fi să isbândescă — așa precum l'astept, —
 Când țera as' întinsă, unde-și găsi sfêrșire
 Iubita-mi Moldă, fi-va un cuib de infrățire,
 Lumină, libertate, dreptate, — oh! ș-atunci
 Când nu-ți avé a teme dela străini porunci, —
 Să-mi ridicați voi pétra ce grópa-mi cetlueșce,
 Și să-mi strigați: Bogdane! te scólă și priveșce
 Pământul ce cu sânge noi l'am redobândit, —
 Moldova ta iubită e demnă de trăit!

N. A. Bogdan.

Istoria districtelor românești în Bă- natul timișan.

IX.

(Urmare.)

Succesele de arme alui Mihai Vitezul și alui Si-
 gismund Batori sevășite contra turcilor în Ro-
 mania și Bulgaria, nu remaseră fără influință
 asupra alacerilor românilor din Bănatul timișan.
 La 1596 aflăm nenumărate acte regale și di-
 plome prin cari se redau de nou proprietarilor
 domenii și comunități, cari fuseseră ocupate de turci.
 Districtele și părțile orientali a Bănatului prin suc-
 cesele lui Mihai, se vede că scăpară la un moment
 de ocupațiunea nemilôsă a turcilor, inse părțile de
 jos a Timișorei remaseră și mai departe în posesia
 musulmană.

E de însemnătate istorică, dorința și nisuința
 diplomatică alui Mihai pusă în combinațiune la 1600
 în Pilsen împératului Rudolf. Mihai propune a i se
 lăsa în stăpânire tóte părțile ocupate de turci, inse
 cu preferință pretinde a i se da Bănatul timișan, unde
 Mihai regăsise un element de tovarăși în armé, vitéză
 ca și el, dușmană păgânului turcesc și iubitoare de
 patriă intocma ca și densus. Acésta lăsare în stăpâ-
 nire Mihai o motivasă, că la casa contrar el își va
 întorce armele sale contra lui Rudolf. Turcii de alta
 parte vędând și esperiând succesele lui Mihai năsuiau
 a avé alianța lui și vizirul Ibraim să și obtrusă a

INDĚRĚTNICA.

câştigă pe Mihai în partea turcască, promiţându-i Lugosul, Caransebeşul şi Lipova şi toate districtele române. În cauza această vizirul a trimis o deputaţiune la Mihai care se află în Caransebeş, înse nu s'a lăsat în tratament cu trimişii lui Ibrahim.

La 1600 în luna lui aprilie imp. Rudolf încă a trimis o deputaţiune la Mihai în frunte cu Mihai Sekely, căruia ia făcut grea imputaţiune, că Rudolf nu-şi împlineşte promisiunea, lăsând miliţia districtelor din Lugos şi Caransebeş fără viatic, care din cauza această desertază şi el (Mihai) nu are unde a-şi pune capul.

Se afirmă, că cu astădată un om alui Mihai, ar fi propus, ca să i se deie lui Rudolf oraşele şi cetăţile pretinse, înse cu condiţia că pe acestea să le susţină în stare de apărare. Înse această propunere din partea generarilor sei a întimpinat contradiceri veheminte, — afirmând, că decă se va da imp. Rudolf aceste oraşe strategice, pré ușor îl va pune pe Mihai şi pe români de a părăsi teritorul Bănatului. La această Mihai s'a otărit în contra dorinţei lui Rudolf a rămâne în Bănat¹.

Mihai Vitézul cu generalii lui esperţi în ale resbelului, cunoscură intenţiunile turcului, pentru aceea insistară pe lângă idea, de a ţine în ocupare părţile Bănatului oriental, şi prin această a pune stavilă în vadării musulmane. Pentru că turcii ca să cucerescă Viena, aveau lipsă de mânăsele câmpii ale Bănatului; aveau lipsă de o liberă trecătoare peste Dunăre; aveau lipsă de teremul strategic a districtelor române, ca prin acestea să pună în asecuranţă deplină operaţiunile lor contra armatei austriace. Dar cu mórtea lui Mihai acestea preparative încetară, căci austriacii nu aveau nici idea de harţuirele şi modul de stratagemă a turcilor.

Armata austriacă, în neştiinţa lor, incurând după mórtea lui Mihai fu în toate posidiţiunile ei bătută şi respinsă. Se urmă un desastru şi o invadare oribilă. Turcul ocupă cu deseversire tot Bănatul fără ca să mai întimpine resistinţă din partea armatei districtuale. Bănatul prin ocuparea turcască se prefăcú în un paschalic cu un aspect asiatic. Nu se mai puté vedea altă decăt oraşe şi sate aprinse fumegânde şi convoiuri de cete de români tugind şi căutându-şi adăpost prin ascunzişul codrilor şi prin peşterile munţilor. Prădăciunile din partea păgânului asupra comunelor şi proprietăţilor române erau fără milă şi considerare. Nu era milă de secs şi etate; satele erau pline de cadavre mutilate, copii căutându-şi părinţii, bărbaţi soţiile, — prin satele cari nu mai aveau aspectul unui sat, ci o valmaşelă de cărbuni şi cadavre descompuse, peste cari urlau şi rodiau câinii póte pe însuşi propriul lor stăpân. Nimenea nu se mai cugetă ca acestea cadavre să le inmormenteze. Secsul femenin devenise o pradă şi tîrăite în silă prin armata turcască pentru pécătoşele sensualităţi păgâne; şi băiaţii suganţi erau aruncaţi printre ascuţişul jătaganelor başibuzucilor. Între acestea miserii şi nefericiri sosi şi ciurma cu orórele ei; fometea cu lipsele ei colosali. Ambe acestea flagele aduseseră Bănatul mai la totală descompunere. Acestă ţerişoră ce devenise prin locuitorii ei patriotici şi români în regulere ei, şi la una stare considerabilă de cultură, prin lipsa nobilimei române şi prin ocuparea turco-tatară, se prefăcú în o pustietate, unde numai animalele sêlbatiche mai prevestiau nefericirile curente.

Nobilimea română, care mare parte s'a corupt prin aderarea la calvinism, şi prin amestecul lor cu familiile maghiare, umblau umilindu-se de a sărută

pólele caftanului turcesc, ca să câştige favoruri; şi în loc ca să aline nefericirile locuitorilor şi a districtelor, alţii din ei alergau pe la Viena, aşteptând acolo, ca să sosescă vremea să rentórcă favoriţi de stăpânire.

Brigantajul încă deveni la ordine, în loc de asecuranţă personală, ţera gema sub terorea unui colosal numer de briganţi, cari răpind şi nimicind ce a mai ramas, cutrierau în sus şi curmeziş Bănatul. Ce a mai lăsat turcul, se jefuía de briganţi, cari mare parte invadau din Serbia şi pe cari nici turcul dar nici districtele române, — cari numai la aparinţă mai esistau, — nu-i mai putea înfrână şi stúrpí.

Cam pela 1617 abia începú starea această de nefericiri a se mai linişti, pentru că de-o parte turbarea turcască se mai domoli prin lipsa de locuitori şi braţe; ér de alta parte şi infricoşata epidemie mai încetă. Poporaţia română ascunsă prin speluncile munţilor, şi cea ce emigrasă prin părţile Serbiei, pe încetul începú a se rentórcé în Bănat; dar această poporaţia în loc să reafle locuinţele şi proprietăţile lor, acestea fuseseră pradate şi arse, şi alţii stăpâniau deja averile lor, pe cari-i instalase stăpânirea turcască. Acesta calamitate deveni o altă nefericire peste Bănat; pentru că nu mai erau districtele cu formele lor de administraţia, ca să pună în regulă averile proprietarilor vechi, nici pe parveniţi să-i scótă din pământele ocupate arbitrar, — pentru că acela ce domniá eră turcul, care aiurá numai după câştig şi slăbirea totală a creştinilor.

Nefericirea distr. române s'a început cu defecţionarea nobililor români dela religia strămoşescă la calvinism, prin ce s'a început a se alterá moravurile vechi romane, la cari aderau cu atâta patriotism; renegaţii au început a adoptá dela calvinii unguri fudulia şi trândăvia nemeşescă; — nimic pentru ţeră şi interesul comun; nimic sacrificiu pentru nēm şi religia. S'a adoptat pesimismul, şi altul, — jobajul să lucre, — şi altul să lupte şi să pândescă ca plaias la otarele ţerei. Nemeşul să zuruescă sabia şi să poruncescă.

Amestecul familiar cu soiul unguresc încă fu o epidemie devastătoare pentru nēmul românesc. A fost decidentore la decadinţa districtelor, pentru că prin inrudirea familiară, au început a inriuri idei străine şi a se face un amestec de ómeni, cu totul străini în autonomia şi constituţia distr. române, şi cu acestea apoi cu încetul aduseră în molipselă datorinţele patriotice şi virtuţile româneşti păstrate cu multă scumpătate, — şi cu cari virtuţi româneşti regii Ungariei făcură minuni, apărând în continuu ţera de duşman.

La ocuparea ulterioară a Bănatului de către Austria, această nobilime română devenisesă cu totul stricată; română eră cu numele înse calvină cu deseversire. Eră deja rumptă de corpul nēmului românesc. Guvernul austriac prevăduse această stare fórte bine; observase că această massă de element privilegiat posedá şi avea în folosinţă o parte mare de domenii, dar nu câştigate după faptele lor de resvrăţire; ci pe acestea le posedau în meritul patriotic a brăviilor lor dat pentru datorinţi de apărare. Apoi observase pré bine că nobilimea română calvinită ş-a jucat rolul ca atare, este cu totul străină de corpul poporului român, şi nepăsătoare de drepturile lor, — ne mai făcând nici un serviciu patriotic — cu dreptul ia desposesionat, cassând averile lor în folosul erarului.

(Va urmă.)

¹ Magy. Lőit. Iar. III. p. 138.

Bibliografie.

Frosă și versuri de M. Eminescu,

editate de V. G. Mortzun.

Am anunțat într'un număr trecut al »Erei Noue«, apariția volumului conținând Prosa și unele versuri ce nu erau publicate în colecțiunea editată la București, a poeziilor lui Eminescu. Astăzi voim să facem o mică dare de sémă de chipul în care dl Mortzun ș-a îndeplinit sarcina ce ș-a luat-o.

Fapta dsale e destul de meritorie; *nimic* din ceea ce a scris poetul Eminescu nu trebuia dat uitării, și chiar lucrări mai mediocre, începuturi, cari pot încă slujii drept studii de fazele prin cari au trecut geniul poetului.

Inse, de îndată ce dl Mortzun ș-a luat o sarcină așa de nobilă, trebuia să-și deie deplină sémă și de greutățile ce ar putea întâmpina. Aici, mi se pare, că dsa a neglijat mult, fie din neștiință, fie — ceea ce nu mi-ar plăce să bănuiesc — cu intențiune.

Eminescu a scris prosă; totă lumea o știe; dl Mortzun a găsit inse prosa lui Eminescu numai și numai în revista »Convorbiri literare«; — acoalea este, pare-mi-se, partea cea mai mică. Trei bucăți: »Făt Frumos«, »Sărmanul Dionis« și »Influența Austriacă«, nu formeză tot bagajul de proză al amintitului poet; el are mai multe scrieri de asemenea natură — ceea ce dl Mortzun pare a ignora cu totul.

Mai toți, ce s'au ocupat cât de puțin cu literatura său publicistică la noi, știu că Eminescu între altele, a fost mult timp redactor al mai multor foi politice, — în cari, vrând nevrând, eră ținut să scrie pe lângă polemică, și bucăți cari trăesc și a treia zi după data jurnalului, — și asemenea bucăți, nu sânt de dat uitării, când ele sânt eșite din péna unui om de geniu. Colónele »Timpului«, vechiul jurnal conservator din București, a fost adesea ori pline de articole în cari cel mai puțin obișnuit cu stilul lui Eminescu îi recunoșcia imediat péna sa; Eminescu a fost unul din gazetarii cei mai spirituali, cei mai cetiți ai epocii de atunci, — și a-i trece cu vederea, — nici a pomeni măcar, într'o edițiune a prosei sale de niște asemenea scrieri, — este ceva cam grav.

Chiar unele din articolele de polemică, trebuiau căutate, alese cele mai subiective, cari conțin órecari studii său păreri proprii, ce pot fi ori-când cetite cu interes și folos, și adăugite la volumul scrierilor poetului, — lucru ce nu ar fi făcut decât să sporască meritul unei asemenea tipărituri.

În afară de »Timpul«, Eminescu a redactat în Iași vr'o doi ani în șir »Curierul de Iași«; de și această gazetă eră consacrată mai mult publicațiilor oficiale ale Curței de apel din localitate, — avea inse adesea-ori în ea articole, fie de polemică, fie de critică literară său artistică. — multe semnate cu numele său numai cu inițialele lui Eminescu; ba, după cele ce asigură mai mulți vechi cunoscuți ai poetului, în foiletonul »Curierul de Iași« se află și doue nuvele de dēnsul, de și nesemnate, — și anume: »La aniversară«, în numărul dela 9 iulie 1876, și »Cezara«, în numerele dela 6, 11, 13, 15 și 18 august acelaș an.

Aceste lucruri trebuiau cercetate cu amănunțime, — și dl Mortzun n'ar fi trebuit să le negligeze nici un moment.

Apoi — nu șcim ce l'a îndrituit pe editorul »Prosei și Versurilor« lui Eminescu, de a publica scrierile sale, din acest volum, cu o ortografie...

nădejdie. — Jricât ar fi mai trăit Eminescu, cred că n'ar fi avut plăcerea de a scrie doue rēnduri, de pildă, ca acestea:

»Ochii negri, cari țerau ai ței, țera țel întreg,
țel copilul... Iea îl cresc...«

Asta ar însemnă a desgropă un craniu de sfânt, și a-l espune privirei publice îmbrăcat cu un joben, or cu o pipă între dinți!

De asemenea nu șcim ce motiv *literar* a împins pe dl Mortzun a publica, în reproducție litografică, o scrisóre a poetului, — care numai între operele lui și mai ales în fruntea unui volum, nu-și avea locul. — Cu toții șcim că Eminescu a fost redus la miserie; cu toții șcim că și amicii și cei ce numai au auzit de numele și meritele lui, au contribuit cu mult-putin spre a-i amelioră suferințele; ceea ce póte a făcut-o și dl Mortzun, său persóna cărei fi va fi adresată acea scrisóre (căci nu se spune cui anume e adresată.) Făcut-a dl Mortzun o biografie a poetului, în care la partea suferințelor sale să introducă acel act olograf? — Amintirea nu are nici o noimă publicarea aceea — decât dór că dsa a voit a pescui... într'un lac sec.

Dl Mortzun deci, ca editor a unei părți din prosă și a versurilor începătoare și unele reslețe ale lui Eminescu, are meritele sale, dar în acelaș timp, trebuie să-i și bănuim, de neajunsurile — fôrte simțitoare — ce le-am specificat.

N. A. Bogdan.

Doine din Bucovina.

Îne dracul va jucă
În totă dumineca?
Ióce-ve și ciórele
Că me dor piciórele,
Súnteți multe, ca frunđa
Și bētrâne, ca haba.

De-ar fi cerul cu 'ndurare
Mi-ar trimete o sárutare,
De-ar fi cerul cum sânt eu
Mi-ar trimete óltul meu,
De-ar fi cerul cu zimbire
Mi-ar trimete-a mea iubire.

Dragostea de copiliță
Ese vėra la portiță,
Numa 'n fuștă și 'n polcuță
Și se 'nvėtă a da guriță;
Dragostea de fată mare-i
Ca fasula din caldare,
Când îi dai un pumn de sare
Și dulcėtă nu mai are.

Bade de dragostea nóstră
A resărit un nuc în cóstă;
Nucu-i des da frunđa-i rară,
S'au strıns cucii de prin țeră
La cel nuc cu frunđa rară
Și cāntă de se omórá.
Mai în jos dela trupină
Cāntă-o pasere străină
Și-așă cāntă de frumos
De adarmă frunđa 'n jos.

M. Viorescu.

Poesii in prosă.

I.

In desperare.

In durerile grele, care-mi muncesc sufletul, un singur zimbet de pe buzele tale este de ajuns, ca durerile să dispară și inima să mi-se înveselească.

In desnădăjduirea, ce ca o cătă grea a cuprins sufletul meu obosit, o singură rază din ochiul teu străvede imprășcie, intunecul desperării, îmi reîntineresc sufletul și viitorul îmi zimbește erăș cu cele mai vii și mai adimentore culori.

Copilă, ânger pământén, călăuzul vieții mele, fă un semn numai și la picioarele tale vor zăcé inima, sufletul și întréga mea ființă! Dă-mi o oră numai din curata și dumnezeesca ta iubire și toate suferințele anilor vor fi bogat răsplătită și sub focul ochilor tei abdic bucuros dela acel vis adimentor, pe care ômenilor le place a-l numi vietă.

10 septembrie 1887.

II.

Intrebare.

O singură di nu te-am vedut și mi-se pare o vecinicie întréga. O singură di razele ochilor tei nu au luminat orizontul vieții mele și lumea mi s'a părut pustie, razele sórelui fără lumină. O singură di zimbetul buzelor tale nu au înveselit sufletul meu și inima mi-a cuprins-o dureri nesuferite.

Crudelă, pentru ce me lipsești de fericirea de a-ți vedé vecinic imaginea incungiuată de aureola virginității, de a me încălzi la focul nestins al ochilor tei și numărând bătăile puternice ale inimii tale să cunosc taina vieții? Pentru ce nu lași să te urmăresc precum urmărește raza tremurătoare lucéferul resărit in intunecul nopții, precum urmărește umbra posomorită lumina splendidă a sórelui dător de vietă, precum urmărește copilul nevêrstnic pe mama sa grigitore și orbul pe călăuzul seu, pentru ce, când știi bine, că tu ești regina mea, idolul, Dumnezeul meu?!

14 septembrie, 1887.

III.

Iubește!

Copilă cu ochi de mură, pentru ce nu folosești primăvera vieții tale?

Nu știi că toate cele lumești sunt trecătoare și nu-ți aduci aminte, că lucirea ochilor tei va lănceđi, albéta orbitore a obrazilor tei va deveni palidă și pieptul teu ângeresc își va pierde rotundimea?

Ai gură pentru a sărută, ai inimă pentru a iubi și ai in piept o comóra nesfêrsită de taine sfinte și dumnezeesce: Iubește deci copilă cu chip de ânger până primăvera ride și florile vieții înfloresc pe câmpuri; iubește până sângele îți clocotește in vine și până in vâpaia imbrățișărilor poți să uiți grigile vieții; iubește, căci singură amintirea acestei iubiri va fi sórele, care va lumină apusul posomorit al ăilelor tale!

Septembrie, 1887.

IV.

Di de plôe.

Posomorită ca această di de plôe ești și tu sêrmană inima mea!

Ai căutat in această lume ideale, ai iubit, și ai iubit chiar pe aceea, cari cu reutate s'a apropiat de tine — și din toate ce ți-a ramas? — o desamăgire plină de amărăciune și convingerea, că pe acest pământ nu există nici măcar momente de adevărată fericire. Precum ved, că vântul alungă și zdrențuește norii adunați impregiurul celui pisc, tot astfel cu neindurare sórtea nimicește fericirea noastră înainte de a o fi gustat chiar.

Pentru ce Dómne, nu ne-ai dat vietă de o singură di ca fluturilor, dar să ne fi făcut părtași fericirii, să ne fi dat a gustă iubirea curată, mărétă, dumnezeesca așa precum tu o ai lăsat: căci o oră de iubire adevărată prețuește mai mult decât întréga vecinicie, decât nemurirea.

21 septembrie, 1887.

V.

Comóra mea.

Ce-mi pasă, că nu ești imbrăcată in aur și mêtasă și pe grumazii tei nu strălucesc nestimatele: ce-mi pasă, că de pe umerii tei atêrnă zdrențele și casa ta este o colibă sâraciôsă: ochii tei sânt mai strălucitori decât cele mai prețioase nestimate; inima ta este mai curată decât cel mai curat aur și zdrențele, care invălesc fragedul teu corp îmi sânt mai prețioase decât mêtasa și porfira regală; ér coliba, in care ne va fi dat să gustăm din dulcéta iubirii va fi pentru mine cel mai falnic și mai impodobit castel.

21 septembrie, 1887.

VI.

Ardeal.

Unde ôre in lume este o țéră mai frumoasă ca tine Ardeale pré iubit?!

Unde sânt câmpurile mai mănóse decât pe Câmpia ta, unde văile mai recoroze, mai înverđite și mai înfloritore, ér codrii mai tainici, mai măestoși și mai plini de bogății decât in Carpații cei bêtrâni și unde pase turme mai numeroase și mai grase decât pe pășunile tale de mêtasă?

Unde este cerul mai senin și mai dulce, raza sórelui mai blândă și mai străveđie, murmurul pèrelor mai tainic și cântecul paserilor mai armonios decât in pădurile tale? Și unde trăește un ném de ômeni mai inteligent și mai ospitalier decât pe strămoșescul teu pământ?

Unde se mai aude in lume doina cea de jale, doina cea fermecătore, ce o cântă din fluer prin poenile înflorite ciobanii tei cu obrazii rumeni? Și unde Dómne unde, mai cresc flăcăi cu spete late și feciôre cu chip de ânger ca Români și Româncele din văile Carpaților?

Ești frumos Ardeale, frumos ca o minune, inaintea căreia se opresc străinii s'o privescă și s'o admire. Dar dureri grele și suferințe amare slășie pieptul teu și nu lasă, ca scumpele oseminte ale străbunilor să se odihnescă in sacrul teu pământ.

O Ardeal, Ardeal, pământ de jale; Ddeu să te binecuvinte și să-ți porțe de grijă ție și — poporului român!

30 decembrie, 1887.

VII.

La anul nou.

Ilusii, speranțe, veniți și turnați balsam de mângăere in inima strivită sub greutatea suferințelor; imbêtați sufletul meu cu farmecul nădăjduirii!

Unde este viitorul falnic ce-l căutam in tinerețele mele, unde este lumea, unde sânt ômenii, pe care credeam a-i intêlni in această vietă; unde sânt visu-

visurile de aur, ce le făceam în juvenila mea fantastică ?

A perit unul câte unul, precum unul câte unul s'au străcurat anii vieții mele, numai reutatea omenilor și neindurarea sortii au ramas aceleaș. Și acum la sfârșitul anului șed pe ruinele idealelor mele setos după o beție, care ascunde realitatea.

Veniți ilușii, speranțe, turnați balsam de mângăere în inima mea strivită sub greutatea suferințelor, îmbătați sufletul meu cu farmecul nădăjduirii !

1/13 ianuarie, 1888.

VIII.

Cătră Podgoria Șiriei

Podgorie frumoasă, lăgănul vieții mele, Șiriă iubită, fii binecuvântată acum și în totdeauna !

Pe pământul teu au văduț ochii mei razele sôrelui, pe pământul teu am petrecut frumoșă și nevinovată mea copilărie, tu ai fost martora ăilelor mele de adevărată fericire și de tine sânt legate cele mai frumoșe amintiri ale tinerei mele vieți.

Și frumoșă ca acele amintiri ești și tu scumpa mea podgorie !

Cel puțin mie unuia îmi ești mai frumoșă decât poeticele regiuni ale Helveției și decât primăvăratecele câmpuri ale Andalusiei.

Vêrfurile dealurilor tale sânt acoperite cu o pădure veselă și verde, ca o frunte blândă cu o cunună de immortale ; în văile tale curg përae cu cea mai limpede și mai recoritoare apă ; pe fênațele tale pasc vesele și blânde turme de oi, de capre și de vite, dintre frunzele căreia rîde vesel strugurele, încâlđit de raza sôrelui de tómnă.

Dómne. pôte să fie raiul fâgăduinței mai frumos decât podgoria în vreme de tómnă ? — Când strugurii sânt copti în tóte inimile se sălășlueșce veselía și văile și dealurile resună de strigătele de bucurie ale copiilor, de cântecele de dragoste ale flăcăilor și ale fetelor și de vorbele șăgalnice ale bêtărânilor din prēja buților.

Atunci tata Noe trebuie să se bucure în sfintele sale locășuri de bucuria urmașilor sei, ér noi podgorienii binecuvântăm cu toții pământul teu, comóra prețioșă ce a ascuns Dumneșeu în sinul teu, scumpă Podgorie !

9 ianuarie, 1888.

I. T. Mera.

B o n b ó n e.

Dómna scrie dela baie bărbatului :

— Mi-ar plăcé să citesc câteva șire dela tine.

Nici un respuns.

A doua epistolă : »Sânt foarte neliniștită pentru tine ; scrie-mi câteva șire !«

Érăș nici un respuns.

A treia epistolă : »Décă până mâne nu voi primi del tine respuns, voi plecá acasă.«

La asta apoi a sosit respunsul *telegrafic* : »Fii liniștită. Sânt sănêtos. Eugen.«

*

Un ex-deputat cere ministrului de interne un post de prefect.

— Cu plăcere, îi spune ministrul, dar n'am nici o prefectură vacantă ; am numai sub-prefecturi.

— Atunci, dă-mi doue din acestea.

*

Înainte statuei Iónei d'Arc.

— Tată dragă, cine e ácêta femeș ?

-- E unul din marii noștri băbăți.

Indêrêtnica.

— Vêđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Mărióra a greșit ceva și mama s'a supêrat foc. Sora ei cea mai mare, Gabriela, a vinit iute la ea, spunêndu-i să cêră iertare mamei. Dar Mărióra e indêrêtnică, nu vrê. Ilustrațiunea din nr. presinte infășșeză momentul acesta.

I. L.

Literatură și arte.

Documente privitoare la istoria Românilor. Sub acest titlu a apărut la Bucureșci un volum important de documente istorice dela anul 1346—1450, culeșe, adnotate și publicate de dl Nicolae Densușian, cu șese tabele facsimile heliografice și cu doue apendice documente slavone, inșoțite de călugărilor minoriti în Transilvania, Țera-româneșcă și Moldova. De asemenea documente relative la domnia Țerei-româneșci în secl. XIV și al XV-lea asupra Bănatului și a Făgărasului, și documente relative la diferite resbele ale domnilor din Țera-româneșcă și Moldova pentru conservarea independenței și integrității țărilor sale. O lungă serie de documente relative la cnezii și la nobilii români din Bănat, Hațeg, ținutul Deveii, munții apuseni, Zărând, Maramureș, Făgăraș și alte părți ale Transilvaniei ; documente relative la familia și naționalitatea lui Ión Corvinul, la cari dl Densușian a adaus și o tabelă geneologică a familiilor Corvinul și Olahul din Transilvania, în fine sânt publicate aici documentele relative la revoluțiunea țăranilor români și unguri din a. 1437—1438 și actele de unire ale celor trei națiuni privilegiate în contra țăranilor români etc. Volumul conține peste tot 886 pagine cu 6 documente facsimilate și cu portretul lui Mircea cel Mare dela mănăstirea Cozia. Prețul în librăria Socec este 25 lei.

× **Idilă în versuri.** Còla întêia din frumoșă idilă în versuri »Șeđetőrea« a dlui Gh. Niculiță a și apărut. »Șeđetőrea« a avut o frumoșă primire în lumea noastră literară. D. G. Niculiță, autorul, a resumat în ácêșă admirabilă idilă tótă psihologia țăranului român, datinele, credințele, superștițiile și obiceiurile sale. Căt despre execuțiune, ea este cu totul superióra. Lîmba poporală, cu tóte farmecele sale necunoscut, este turnată de dl Niculiță în niște versuri așă de corecte cum rar se intêmplă să intêlnim, chiar în poeții cei mai buni. Cei cari doresc să aibă un volum din ácêșă valoroșă operă sânt rugați să se adreseze dlui Ioan N. Roman la redacțiunea »Drapelului.« Se va trimete imediat după aparițiunea câte un volum tuturor persónelor cari vor fi înaintat 2 lei la adresa indicată. Prețul volumului va fi de 3 lei pentru cei ce nu-l vor aboná de mai înainte.

Societatea geografică română, care-și are reședința sa la Bucureșci, îndeplineșce cu zel misiunea sa. În anii din urmă a început să publice premii pentru dicționarul geografic al unor județe. Astfel au apărut și de curênd și ni s'au trimis următorele lucrări : »Dicționarul geografic al județului Văslui«, de dl C. Chirița, prețul 2 lei ; »Dicționarul geografic al județului Iași« asemenea de dl C. Chirița, prețul 12 lei 50 bani ; »Dicționarul geografic al județului Argeș«

de dl George Ioan Lahovari, prețul 1 leu 75 bani; »Dicționarul geografic al județului Tutova«, de dl Petru Condrea, prețul 75 bani; »Dicționarul geografic al județului Dimbovița« de D. P. Condurațean, prețul 1 leu; »Dicționar geografic al județului Romanița« de Const. I. Locustean, prețul 2 lei.

O revistă germană despre români. Colaboratorul nostru din Berlin, dl M. M. Hârșu, a publicat în revista germană bibliografică de acolo: »Das Archiv« în anul acesta mai multe studii și lucrări mai scurte. Astfel a fost studiul: »Cronicele române și izvoarele istorice ulterioare«; două notițe, una despre cartea dlui dr. Lazar Șainean: »Lingvistica contemporană seu scôla neo-gramaticală«, — alta despre publicațiunea dlui Vintila Rosetti, intitulată: »Amintiri istorice«; în sfârșit un studiu asupra cărții dlui I. L. Caragiale, intitulat »Teatru.« Dl Hârșu face bun serviciu literaturii noastre naționale, căci prezintă aceste lucrări publicului german cu obiectivitate întemeiată pe învățături serioase. Îl felicităm pe terenul acesta și dorim să continue cu râvnă în aceeași direcțiune!

Câteva manuscrise slavo-române din biblioteca imperială din Viena. Sub acest titlu a raportat dl Ioan Bogdan Academiei Române în ședința acesteia din 20 ianuarie 1889, despre manuscrisele slavo-române decopiate de dsa în biblioteca imperială din Viena. Aceste sunt: Evangelia lui Stefan cel mare, Psaltirea lui Alesndru Iliș, Evangelie dela Petru Rareș, Evangelia mitropolitului Anania, Apostolul Crimcovic, Varlaam și Iosafat. Asupra tuturor a făcut studii interesante și instructive. Raportul se află în o broșură estrasă din Analele Academiei Române. Prețul 50 cr.

Cinci documente istorice slavo-române. Dl Ioan Bogdan, stăruitor scrutător al documentelor istorice slave, a mai publicat cinci documente istorice slavo-române, decopiate din archiva curții imperiale din Viena. Cele patru dinteu sunt de o mare însemnătate pentru istoria timpului la care se raportează și mai ales pentru cunoșcerea relațiilor de vasalitate, în care se află Moldova în vâcol al 15-le față de regatul unguresc. Documentul al cincile, dela Mateiu Basarab, are o alta importanță; el ne dă un nou caz de înrăpire de cruce. Broșura e estrasă din Analele Academiei Române, căreia autorul i-a raportat în ședința dela 3 februarie 1889. Prețul 1 leu.

Revistă nouă. În curând, — spun diarele craiovene, va apăre în acel oraș o revistă literară intitulată: »Revista Craiovenă.« Acastă revistă este sub conducerea unui comitet de tineri.

Diare noue. *Stenografal Român*, diar care se va ocupa în special cu stenografia, asemenea va eși la București.

Ce e nou?

Mormântul lui Anton Pann. La biserica Lucaci din București unde este mormântul lui Anton Pann, decedat la 1854, în etate de ani 58, epitropii, serie »Românul« au avut bună idee de a face să se serie pe o cruce de marmură, incustrată în zidul bisericeii, epitaful în versuri compus de ênsuș Anton Pann, alătura de mormântul scriitorului poporal care așu nu se mai cunoșce decât numai prin această cruce. Epitropia bisericeii Lucaci merită laudele tuturor.

Petrecere de vără. În *Tirimia-mare* în Ardeal se va da la 10 august n. o petrecere de vără, în folosul bisericeii româneșci de acolo. Comitetul arangiator e compus astfel: Alesandru Maior președinte, Vas. Zehan vicepreședinte, Iacob Macavei secretar,

Romul S. Orbean cassar, Ales. Viciu controlor; membri în comitet Dion. Simon, Petru Gora, Ioan Bucur, Sim. Tescariu, Eliseu Migra, P. Marin, Iuliu Truța, Laurian Voda și I. Morariu. În pausă se va jucă Bătuta și Călușerul.

Concurență de frumuseță în Viena. În septembrie se va ține în Viena concurență de frumuseță internațională. Acele dame, care voesc să concureze, au să-și trimită comitetului arangiator până la 20 august a. c. st. n. fotografiile și adresa. Concurențele trebuie să se prezinte în costum de onore seu în costumul național original al țerii lor. La cerere comitetul rebonifică concurențelor spesele de călătorie și e gata a purtă spesele întreținerii în Viena timp de cinci zile. Mai departe primesc toate concurențele un souvenir frumos. Suma totală a premiilor e de 6000 de franci.

Câți locuitori sânt în Ploesti. Êtă numărul populației orașului Ploesti: Capi de familie 7,465, 17,684 majori de ambe secse, 16,790 minori de ambe secse, la oaltă 34,474. După naționalitate 31,182 români, 3,292 străini, 34,474 total. Prin urmare, după acest recensământ numărul sufletelor din Ploesti se ridică la 34,474.

Biletele de drum de fer, de ducere și întorcere, cele mai corespundătoare sânt caetele de călătorie combinată, prin care călătorul își alege după voință întorcerea pe aceeași liniă, pe care s'a dus, ori pe o altă liniă care-i place. Caetele au valoare 45 zile pe o distanță de 600—2000 kilometri (ducere și întorcere) 60 zile peste 2000 kilometri, în care timp călătorul se pôte intrerupe la ori ce stațiune pe ori ce timp. Caetele îndreptătesc și la folosirea trenurilor accelerate. Copiii dela 4—10 ani călătoresc cu jumătate de bilet. Caetele se dau pe anul întreg pentru cele mai multe căi ferate ale Austro-Ungariei, Germaniei, României, Elveției. Olandei, Belgiei și Scandinaviei și se pot procură dela biuroul de bilete din Brașov în persoană ori prin scrisore ori cartă poștală.

Necrolog. *Veturia Mureșan*, fiica dlui Ioan Mureșan, archivar la tribunalul reg. din Deș, a încetat din viață la 15 iulie în etate de 19 ani.

Oglinda lunei.

Cea mai frumoasă femeie din lume. Baróna Clara von der Decker, din Tiplis, invită pe toate femeile frumoșe din lume a-i trimite fotografia lor. Tote portretele pe cari le va primi se va esamina de o comisiune de artiști și acelea cari se vor găsi demne de reputația se vor pune într'un album intitulat: »Tipuri de frumuseți femeșci la finele secolului XIX.« Acel album se va depune în museul din Moscva. El va cuprinde astfel o colecțiune de femei din toate clasele și din toate țerrile, cari sânt frumoșe.

300,000 metri pe secundă. E vorba de o stea, descoperită acum de curând de Camil Flammarion. Acastă stea, pentru a cărei descoperire Flammarion a obosit mult, își face drumul cu repeđiciunea cea mai mare dintre toate stelele; ea ocupă loc în constelația Ursei mari aproape de stéua notată cu 57. De pe pământ abiă se pôte zări această stea, chiar cu instrumentele cele mai perfecte. Până acum nimeni nici n'a observat-o, nici s'a ocupat de ea. Stéua această, care va fi în curând botezată de Flammarion, face pe an un drum de ęee ori mai mare ca acela făcut de pământ. Ea merge cu o repeđiciune de 300,000 metri pe secundă.

Soția presidentului Statelor Unite. Dómna Harrison e foarte necăjită. Se plânge că din cauza recep-

(junilor de tot felul și datorilor ce-i impune pozițiunea de *președintă* trăește mai prost decât un sclav. Dice că în palatul președințial (Casa Albă cum dic Americanii) are numai o cameră rezervată pentru dânsa și familia sa, că cele cinci mii de franci ce primește bărbatul seu nu-i ajunge pentru trai, și că ar fi fericită dacă ar pute să scape cel puțin de reporterii diarelor cari nu o lasă în pace nici o zi. Reporterii fiind acolo din secul cu fuste, și *președinta* fiind obligată a primi or-ce cetățenă americană care dorește a se prezintă la dânsa, se vede că nu pôte refușă primirea.

Femeile din India. În lunile din urmă diarele engleze au agitat mult cestiunea femeilor din India, cerând ca starea acestora să fie ameliorată, se știe că în prezent situația femeilor indiene este grozav de nenorocită. Drept urmare a agitațiunei presei s'a și ajuns deja ca femeile engleze din India să se pună și ele în luptă pentru drepturile femeilor indiene. Astfel a fondat mai multe societăți pentru ajutorarea indienelor. În orașul Poona s'a fondat o societate pentru creșterea copiilor indienelor scăpătate. În alte multe orașe s'au fondat societăți de lectură, unde indienele se duc să asculte și să învețe diferite lucruri dela engleze. Tot prin intervenirea și instrucțiunea femeilor engleze s'a ajuns ca femeile indienilor să nu se mai arunce în foc după mărtea bărbaților lor. Să se mărite inse a doua oră, nu s'a ajuns cu totă instrucțiunea ce le o dau femeile engleze. Ele se tem grozav de disprețul indienilor și de aceea nu se mărită a doua oră, fie cât de tinere.

La ce e bun fonograful. Până ce și cei scăpătați, năpăstuiți și săraci au să mulțumescă lui Edison pentru minunata sa invenție, pentru fonograf, căci etă cum această mașină le pôte slugi: Se știe că bietul om până ce să ajungă cu ponosul la ministru ori episcop, apoi îi trece ori ce poftă d'a căută dreptatea. Ce vreți? Eminentțiile lor nu pré au timp să dea atâtea audiențe. Ce s'a gândit deci un episcop american, de sigur un om bun la suflet. Neputând într'o zi să dea audiență la toți câți veniau să i se plângă, și nevoind să-i lase a așteptă cu zilele, a pus afară, în sală, un fonograf. Cei, căror nu le-a venit rëndul la audiență, spun în fonograf plângerile lor, pe care episcopul le ascultă apoi séra. séu când are timp.

Florile cari se pot mânca. Florile nu s'au pré întrebuințat nici odată ca alimente. Abia pe ici pe colo se gătește ca mâncare câte o flóre. Astfel chinzii gătesc florile crinului, făcând din el un fel de mâncare cam cum sânt compoturile. Îl prepară cu zahăr și miere. Se știe apoi că florile de bozii d'asemeni se pot prepară cu lapte și cu pesmeți. Invățatul englez Dutrie, botanist renumit, a descoperit acum de curând în India o flóre, colligonum, pe care indienii o mănăncă tocmai cum mănăcăm noi pânea. Florile colligonului înainte de a le mânca, le rup și le țin ce puțin o zi la umezélă, unde se veștețesc fără a-și perde inse gustul lor plăcut și fără a se muceđi. Florile aceste se mănăncă nu numai ca mâncare cu sos, ci uscate, apoi se mai face din ele și pâne din cari indienii prepară prăjituri.

Electricitate în biserică. În unele biserici din Statele-Unite s'a introdus lumina electrică. Astfel în catedrala dela Filadelfia, și în mai multe biserici din New-York. D'asemeni s'a introdus electricitatea în mănăstirea din Bonneval, în Francia. Tôte celule călugăriților sânt iluminate cu electricitate și chiar clopotele din turnul mănăstirei se fac să sune pe cale electrică.

Copil cu Turnul-Eifel. Djarul parisian »Le Gaulois« publică următoarele: O tineră americană măritată de curând care venise să viziteze esposiția din

Paris, a dat de curând naștere unui copil de secs bărbătesc »pe pieptul căruia se află reprodus turnul Eiffel.« Fapte de felul acesta au fost observate de mult timp. Asemenea casuri sânt obiectul cercetărilor științifice din totă lumea civilisată, cercetări făcute de o comisiune numită în scopul acesta când cu congresul fisico-psicologic ținut la facultatea de medicină din Paris, în anul trecut. E greu de prevăđut care va fi rezultatul acestor cercetări. . .

Tămăia ca parfum. De câtva timp în salónele cele mai elegante din New-York, tămăia se întrebuințază ca parfum. În diferite părți ale salónelor sânt puse frumoșe candelabre de argint în cari arde tămăia. S'a observat inse că decât pré se arde multă tămăie într'un salon, mobilele capătă un miros ca de mucigaiu.

Sănătatea omului și mașina de cusut. Cu ocazia conferințelor internaționale ce s'au ținut la Berlin pentru a resolvă cestiunea lucrătorilor, doctorul Hensgen a atras atențiunea celor în drept asupra întrebuințării mașinei de cusut, care strică foarte mult sănătatea atât a bărbaților cât și a femeilor cari lucrază cu ea. Cu date câștigate prin lunga sa esperință el a aratat într'un articol de revistă cum femeile cari lucrază cu mașina sânt bolnăvicioșe, nasc copii mai puțini și mai slabi ca celelalte, după cum a arătat și aceea cât de mult acest fel de ocupațiune împiedică circulația sângelui, face pe om să-și perdă pofta de mâncare și să ajungă cu timpul anemic. Interesantă este mai ales statistica în care se arată cum fete vesele și sănătoșe devenind cusătorese cu timpul devin nervóse până la isteriă. El a propus deci și rugat congresul să ia măsuri și pentru reglementaria lucrării cu mașina de cusut.

Felurimi.

Creerul femeiesc. Distinsul profesor frances, dl Sappay afirmă în urma cercetărilor sale, că creerul femeiesc în genere este cu 100 grame mai ușor decât acela al bărbaților. Acesta deosebire se pôte observă chiar dela naștere. Creerul de băiat este de 331 grame, pe când cel de fată nu cântărește decât 283 grame. Greutatea creerului bărbătesc este a 30 parte din greutatea întregului corp. La femeia este a 32 parte. De sigur, că creerul este sediul inteligenții. Nu urmază inse neapărat că în tôte creerile mari să fie și inteligență mare. Ba s'au găsit în privința acesta excepțiuni foarte curioșe. Astfel s'a aflat că mai greu, mai mare craniu au femeile engleze și scoțiene (1260 grame media) dar imediat după ele vine creerul femeilor din India, care cântărește 1232 grame și numai după acesta creerul femeilor francese, a carei greutate este de 1110. Creerul germancelor este de 1109, a austriacelor 1160. Profesorul Sappay a măsurat și volumul lăuntric, capacitatea craniului. A aflat că volumul craniului femeilor din Auvergne este de 1445 centimetri cubici, a corsicienelor 1366, a persicienelor 1337, a unei eschimose 1428 și a unei femei din China 1383, va să dică a acestor doue din urmă capacitatea craniului e mai mare decât a europenelor, și totuș nici indienele nici chinezesele nu întrec în inteligență și cultură pe femeile din Europa.

Efectul alcoolului asupra animalelor. S'au făcut încercări în dese rënduri decât alcoolul are efect asupra animalelor. Resultatul a fost uimitor. Astfel dându-se alcool unei cățele, căței ei se nășceau cei mai mulți și în cele mai multe casuri, morți. Chiar cei nășcuți vii, nu erau de viéță. Ei nu trăiau mai mult decât doue luni. Făcându-se autopsia acestor animale, căror li s'a administrat alcool, s'a descoperit ca atât

ósele craniului cât și a șirei spinărei represintă o mulțime de scăderi: astfel sunt puțin dezvoltate și slabe. Chiar unui câne mare dându-i-se alcool, se timpeșce, perde toate facultățile sale.

Cât mănâncă paserile. Un bărbat de științe a studiat mult leul cum se nutresc paserile. El a observat că relativ paserile mai mici mănâncă mai mult decât cele mari. Dintre toate paserile mai mult mănâncă rața. D'asemeni mănâncă mult porumbeii. Mierloiu înghite d'odată un melciu fie cât de mare, ceea ce face atâta ca și când un om ar înghiți 12 kilo de carne. Pițigoiul mănâncă pe di atâtea rîme și vermi încât aceștia înșirați d'alungul, ar face 3 stângeni și jumătate, ceea ce ar face un cârnat de grosimea obi-cinuită lung de 67 urme.

Concursul telegrafistilor. Telegrafistii americani țin în fiecare an concurs. Premiul e dat de diferitele biurouri. Concurenții trebuie să depeșeze, câte 500 cuvinte. Cine telegrafiază mai repede, ia premiul. La ultimul concurs din Filadelfia a luat primul premiu telegrafistul Smithsouh, care a telegrafat cele 500 cuvinte în 10 minute și 17 secunde.

Ochii negri și cei albaștri. Invățatul frances Champenon a scris acum de curând un studiu lung asupra culorii ochilor. Luând drept punct de plecare studiile lui De Candolle asupra acestuiași subiect, invățatul frances arată că ochii albaștri sunt tot mai rari, că din di în di se impuțineză numărul lor. Locul ochilor albaștri îl iau ochii negri. Acésta din cauză că ochii albaștri se moștenesc mai greu, albaștrul fiind o culóre slabă, care se perde mai ușor. Astfel sunt state, popóre unde ochii albaștri se pôte dice că s'au stîns cu deseveșire, astfel la popórele din sudul Peninsulei Balcanice. D'asemeni se impuțineză ochii albaștri în Spania, Portugalia și Ungaria. Invățatul frances aduce date statistice și arată că din 100 casuri 57 copii născuți din tată cu ochii negri și din mamă cu ochii albaștri moștenesc ochii negri ai tatălui, în 34 casuri ochii devin căprui și numai în 15 casuri moștenesc ochii albaștri ai mamei. E ciudat apoi că decă mama are ochi negri, copii moștenesc ochii mamei și nu pe aceea ai tatei decă tata are ochii albaștri, ceea ce dovedesc că în adevăr culóreá neárá este dominantă. Champenon arată cum chiar la popórele blonde mai ales fetele sunt cari se nasc cu ochi negrii, scădënd pe di ce trece femeile cu ochi albaștri. Astfel că odată, cine șcie peste câte mii de ani, poeții nici nu o să mai pôtă cântă ochii albaștri, de óre-ce nu vor mai avé unde să vedă asemenea ochi.

Regii și împérații. Un statistic a calculat că până acum au fost 2.540 împérați și regi, cari au guvernat 64 popóre; 300 au fost goniți dela tron, 64 au abdicat, 24 s'au sinucis, 12 au inebunit, 100 au cădut pe câmpul de luptă, 123 au fost făcuți priso-nieri, 25 au suferit mórtea de martir, 151 au fost omoriți, 108 au fost condamnați la mórte și esecutați în regulă.

Cuvént pătrat.

De Rosa Ursu-Beleş.

Să se formeze 4 cuvinte, cari cetite din sus în jos și din stânga spre drépta, să insemneze:

- 1, Un nume și conume totodată;
- 2, Numele ce se dá capului statului;
- 3, Un adiectiv;
- 4, Numele unui rege, care a domnit pe la anii

58 după Chris tcs.

Terminul de deslegare e 16 august. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea problemei din nr. 20:

Dejun

36	27	18 se adaug	
3+6=9	9+9=18	1+8=9	9+9=18
2+7=9	9=9	9=9	1+8=9
1+8=9			

dejunul dară 9 cr.

Amieđi

1 fl. 80 cr. adăugënd
1+8+0=9; va fi dară
amiéđul ér 9 cr.

Cina.

72 54 se adaug

7+2=9; 5+4=9

9+9=18; 1+8=9,

asă dară cina încă costă 9 cr. acuma dej., amieđi, cină

9+9+9=27 cr.

2+7=9 cr.

plăteșce astfel 9 cr.

Deslegare bună nu ne-a sosit.

Poșta redacțiunei.

Berlin. Am așteptat salonul promis.

Slanic. Scrie-ne ceva de acolo.

Gräfenberg. Dr. M. Detto.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forte folositoare în toate bólele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațunea mirositoare, paliditatea, rigăile, colica, catarul de stomac, acréla 'n gât, gălbinaerea, gréța, vérsarea, durerile de cap (decă provin din stomac), sgărçiuire de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, nemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuințare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițunea centrală prin farmacistul Carl Brady, în Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de

Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imiteză mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlută trebuie să fie impachetată în hârtie roșie, provédută cu marca de sus și să aibă regulele de întrebuințare, mai observându-se, că este tipărită în impriméria lui H. Gusek în Kremsier.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se întrebuințéză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpératorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Decă banii se trimit înainte, se espedéză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl. 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află în regulele de întrebuințare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: în Oradea-mare la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; în Beretyó-Uffalu la farm. Geza Tamásy, în Kis-Marja la farm. Fr. Gallasy; în Komádi la farm. G. Scholtz; în Salonta la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; în B. Diosig la I. Vaday. 40-44

Călindarul săptămânei.

Diua săpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Duminea a 8 d. Rusali Ev. dela Matei c. 14 gl. 7, a inv. 8.			res. ap.
Duminea	15 M. M. Chiric și Iudita	27 Berthold	4 18 7 53
Luni	16 Mart. Antinogen	28 Inocențiu	4 19 7 52
Mărți	17 † Mart. Marina	29 Marta	4 20 7 51
Mercuri	18 Iachnit și Emilian	30 Beatricea	4 12 7 50
Joi	19 Cuv. Macrina	31 Ignatie Lojola	4 22 7 50
Vineri	20 † St. Prof. Ilie	1 Aug. Petru	4 23 7 50
Sâmbătă	21 Par. Simeon și Ioan	2 Portiuncula	4 23 7 49

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Húgel în Oradea-mare.